

ALAIKÄISTEN HUUMEIDENKÄYTTÄJIEN SAAMA TUKI
PORIN A-KLINIKAN ASIAKKAIDEN NÄKÖKULMASTA

Sini Hankimaa

Opinnäytetyö, kevät 2018

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Hoitotyön koulutusohjelma

Sairaanhoitaja (AMK)

TIIVISTELMÄ

Hankimaa, Sini. Alaikäisten huumeidenkäyttäjien saama tuki Porin A-klinikan asiakkaiden näkökulmasta. Kevät 2018, 23 s., 2 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Hoitotyön koulutusohjelma, hoitotyön suuntautumisvaihtoehto, sairaanhoitaja (AMK).

Opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia, millaista tukea alaikäiset huumeidenkäyttäjät tarvitsevat. Opinnäytetyön tavoitteena on kuvata, millaisena alaikäisenä huumeidenkäytön aloittaneet ovat kokeneet alaikäisenä saamansa tuen ja millaista tukea he olisivat kaivanneet. Opinnäytetyön tavoitteena on saada koottua tietoa, jonka avulla alaikäisille suunnattuja päihdepalveluita ja työntekijöiden työskentelytapaa voidaan jatkossa kehittää.

Opinnäytetyön tutkimusote on laadullinen. Aineisto kerättiin haastattelemalla Porin A-klinikan 25–35-vuotiaita huumeasiakkaita, jotka ovat aloittaneet huumeiden käytön alaikäisenä. Haastattelut toteutettiin puolistrukturoituina yksilöhaastatteluina. Tutkimukseen osallistui neljä Porin A-klinikan asiakasta maaliskuussa 2018. Aineisto analysoitiin käyttämällä sisällönanalyysimenetelmää.

Opinnäytetyön tuloksista ilmenee, että haastateltavat kokivat alaikäisenä saamansa tuen riittämättömänä ja vääränlaisena. Suurimpana heikkoutena nähtiin se, etteivät koulu ja vanhemmat puuttuneet riittävästi huumeiden käyttöön. Haastateltavat nostivat esiin kodin ja koulun välisen yhteistyön merkityksellisyyden ja kokivat sen olleen omalla kohdallaan riittämätöntä. Ongelmallisena nähtiin huumeita käyttävän alaikäisen suhtautuminen auktoriteetteihin, mikä osaltaan vaikeuttaa tuen antamista ja vastaanottamista. Kovat rangaistukset koettiin huonoksi menetelmäksi puuttua huumeiden käyttöön. Rangaistusten koettiin vain lisäävän negatiivista suhtautumista auktoriteetteihin. Tukea olisi kaivattu enemmän. Tukihenkilöiden tarve ja merkitys nousi voimakkaasti esiin. Tämän lisäksi vertaistuen merkitystä korostettiin.

Opinnäytetyön tuloksia voidaan hyödyntää lisäämään tietoisuutta alaikäisten huumeidenkäyttäjien tarvitsemasta tuesta. Porin A-klinikka voi käyttää tuloksia hyväkseen kehittäessään alaikäisiin kohdistuvaa päihdetyötä.

Asiasanat: alaikäiset, huumeiden käyttö, riippuvuus, tuen tarve, tukeminen, varhainen puuttuminen, vuorovaikutus

ABSTRACT

Hankimaa, Sini. An interview study of A-clinic clients in Pori and the support for the underaged drug users need. 23 pages, 2 appendices. Language: Finnish. Spring 2018. Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Nursing, Option in Nursing. Degree: Nurse.

The purpose of the thesis is to examine what kind of support the underaged drug users need. The aim was to describe how the people who have started to use drugs as a minor see the support they have been given and what kind of support they would have needed back then. The aim was to find out and collect data to improve the drug services and work method the workers provide in future.

The approach of the thesis was qualitative. Research material was gathered by interviewing drug clients between 25 and 35 years of age in Pori's A-clinic, who had started to use drugs as a minor. The interviews were conducted as semi structured individual interviews. Four clients from Pori's A-clinic responded in this research in March 2018. Research material was analysed by using a content analysis method.

As the results of the study, the interviewees stated that the help they received then was inadequate and incorrect. The main weakness was the fact that the use of drugs was not sufficiently interrupted by the school or the parents. Interviewees pointed out the relevance of co-work between home and school. Especially they experienced the insufficient on that. A problem was the authorities' attitude towards a minor with a drug use which makes it difficult to give and receive help. Hard punishments were experienced to be a bad way of intervening on drug use. They experienced that the hard punishments only added more negativity on attitudes towards the authorities. More help would be needed. The meaning and need of the mentors and peer support were also brought up.

Keywords: underage, drug use, addiction, the need for support, supporting, early intervening, interaction

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 ALAIKÄISTEN HUUMEIDEN KÄYTTÖ	6
3 ALAIKÄISEN TUKEMINEN	8
3.1 Varhainen puuttuminen	8
3.2 Yhteiskunnan resurssit tukea alaikäisiä huumeidenkäyttäjiä	10
4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	12
4.1 Aineiston keruu	12
4.2 Aineiston analysointi	13
5 OPINNÄYTETYÖN TULOKSET	14
5.1 Taustatiedot haastatteluun osallistuneista	14
5.2 Haastateltavien kokemukset saamastaan tuesta	14
5.3 Palveluiden kehittäminen	16
6 JOHTOPÄÄTÖKSET	18
7 POHDINTA	19
7.1 Aiempia tutkimuksia	20
7.2 Jatkotutkimusmahdollisuudet	21
7.3 Eettisyys ja luotettavuus	21
LÄHTEET	23
LIITE 1: Saatekirje	26
LIITE 2: Haastattelurunko	27

1 JOHDANTO

Opinnäytetyössä käsitellään alaikäisten huumeiden käyttöä, käyttäjien tukemista ja varhaisen puuttumisen tärkeyttä. Tämän lisäksi opinnäytetyössä perehdytään siihen, millaisena Porin A-klinikan huumeasiakkaat ovat kokeneet alaikäisenä saamansa tuen ja miten he kehittäisivät alaikäisille huumeiden käyttäjille suunnattua tukea.

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, millaista tukea alaikäiset huumeidenkäyttäjät tarvitsevat ja millaisia ajatuksia Porin A-klinikan asiakkailla on päihdepalveluiden kehittamisestä. Opinnäytetyön tavoitteena on kuvata sitä, millaisena alaikäisenä huumeidenkäytön aloittaneet haastateltavat ovat kokeneet alaikäisenä saamansa tuen ja millaista tukea he olisivat silloin kaivanneet. Opinnäytetyön tavoitteena on saada koottua tietoa, jonka avulla alaikäisille suunnattuja päihdepalveluita ja työntekijöiden työskentelytapaa voidaan jatkossa kehittää.

Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Porin A-klinikan ja Porin Psykososiaalisten laitospalveluiden kanssa. Opinnäytetyön tuloksien avulla voidaan herättää keskustelua alaikäisiin kohdistuvasta huumetyöstä ja pohtia miten päihdetyötä voidaan tulevaisuudessa kehittää.

2 ALAIKÄISTEN HUUMEIDEN KÄYTTÖ

Nuorilla on keskeinen asema huumekulttuurissa. Tätä kuvaa se, että alle 20-vuotiaiden nuorten huumeidenkäyttö on korkeimmillaan vuodessa noin 10 prosenttia ikäluokasta. 15–24-vuotiaista puolet tuntee jonkun ketä käyttää huumeita. Tämä voi enteillä lisääntyvää huumeiden käyttöä kyseisellä ikäryhmällä. (Ikola 2010, 14.)

Huumeiden käytön aloitusikää on tutkittu Järvenpään sosiaalisairaalassa. Järvenpään sosiaalisairaalan vieroitushoitoon päätyneet huumeiden käyttäjät kertoivat aloittaneensa huumeiden käytön keskimäärin 15-vuotiaana. Käyttö oli aloitettu kannabiksella tai bentsodiatsepiineilla. (Fröjd, Kaltiala-Heino, Ranta, von der Pahlen & Marttunen 2009, 18.)

Suomessa huumeiden hankkiminen on helppoa. Internetistä on mahdollisuus tilata kannabistuotteita. Tämän lisäksi nuoret kasvattavat ja välittävät kannabista toisilleen. Nuoret kokeilevat kannabista yhä useammin tutussa kaveriporukassa. Kaikki nuoret jotka kokeilevat kannabista, eivät siirry käyttämään muita huumeita ja monet lopettavatkin kokeilujakson jälkeen huumeiden käytön kokonaan. Toiset nuoret eivät kuitenkaan pysy lopettamaan huumeiden käyttöä kokeiluvaiheessa ja siirtyvät säännölliseen käyttöön. (Rogers & Goldstein 2002, 43.)

Suomessa huumeiden käytön aloittamisella on huomattu olevan yhteys runsaaseen humalajuomiseen ja sekakäyttö on yleistä. Suomalaisnuoret saattavat käyttää lääkkeitä yhdessä alkoholin kanssa huumautuakseen. Sekakäytön yleisyyttä on arvioitu Vantaalla ja Tampereella vuonna 2002–2003, jolloin peruskoulun 9.luokkaa käyvistä noin joka sadas vastasi kyselytutkimuksessa kokeilleensa lääkkeitä ja alkoholia samanaikaisesti vähintään viisi kertaa. (Fröjd ym. 2009, 18.)

Sekakäyttöön liittyy aina myrkytysriski. Nuorten keskuudessa on erilaisia uskomuksia liittyen lääkkeiden päihdevaikutuksista. Nuoret käyttävät lääkkeitä sekaisin alkoholin tai muiden pähteiden kanssa etsiessään psyykkistä vaikutusta. Nuorten keskuudessa tavallisimpia väärin käytettyjä lääkkeitä on unilääkkeet ja rauhoittavat lääkkeet. Tämän ryh-

män lääkeaineisiin kasvaa toleranssi helposti ja riippuvuuden syntyminen on näin ollen mahdollista. Vieroitushoito käy vaikeammaksi, mikäli nuorella on päihderiippuvuuden lisäksi riippuvuus lääkkeisiin. (Holopainen 2001, 30–31.)

3 ALAIKÄISEN TUKEMINEN

Tuki voi olla esimerkiksi sosiaalista tukea, joka voidaan määritellä monella tavalla. Yksinkertainen määritelmä on, että sosiaalinen tuki on muilta saatuja resursseja, jotka edistävät hyvinvointia. Tuki voidaan määritellä myös hyväksytyksi tulemisen tunteeksi, hallinnan tunteeksi tai vuorovaikutussuhteeksi, jossa apua ja tukea vastaanotetaan. Kun tuki määritellään hyväksytyksi tulemisen tunteeksi, korostetaan vuorovaikutussuhteen olemassaoloa itsessään, kun taas hallinnan tunnetta korostavassa teoriassa koetaan tuen olevan enemmän resursseja, joita vuorovaikutus antaa. Näiden resurssien kautta yksilön hallinnan tunne kasvaa. Tukeen liittyvää vuorovaikutuksellisuutta korostavassa tuen määritelmässä ajatellaan, että tuki syntyy vastavuoroisuudesta ja että hyvä viestintäsuhte itsessään toimii tuen perustana. (Mikkola 2006, 24–25.)

Vuorovaikutus on kahden tai useamman ihmisen välistä vastavuoroista kommunikaatiota. Vuorovaikutukseen voi sisältyä puhumista, mutta siihen kuuluu myös katseet, eleet ja ilmeet. Työntekijöiden vuorovaikutuksen laatu vaikuttaa siihen, miten tyytyväisiä asiakkaat ovat. Tämän vuoksi on tärkeää kiinnittää siihen huomiota ja käyttää hyödyksi erilaisten persoonien vahvuuksia. (Latvala ym. i.a.)

Tuen kokemiseen vaikuttaa tuen vastaanottajan oma minä käsitys, itsearvostus ja muista vuorovaikutukseen osallistuvista osapuolista. Tuki onkin yksi vuorovaikutussuhteen ominaisuuksista. Yksilön positiivinen minäkäsitys ja itsearvostus vaikuttaa siihen, että hän tuntee tulleen tuetuksi, mutta myös siihen miten yksilö tukea hakee. (Mikkola 2006, 53–56)

3.1 Varhainen puuttuminen

Huumeiden käyttö on tullut arkipäiväisemmäksi ja tavoittaa yhä helpommin nuoret. Nuorten asenteet huumeita kohtaan ovat muuttuneet sallivammiksi ja tämä puolestaan voi ennakoita huumekekeilujen yleistymistä. Nuoriin kohdistuva päihdetyö on tärkeää, sillä se ennalta ehkäisee nuoren ajautumista päihderiippuvuuteen ja siitä aiheutuviin

ongelmiin. Ongelmiin voidaan vaikuttaa helpommin, mikäli nuoren päihdeongelma tunnistetaan varhaisessa vaiheessa. (von der Pahlen, Lepistö & Marttunen 2013, 117.) Alaikäisillä huumeidenkäyttäjillä ei ole ehtinyt välttämättä kertyä kovinkaan pitkää päihdehistoriaa, joten huumeidenkäytön katkaisu onnistuu luultavasti helpommin verrattaessa pitkään huumeita käyttäneeseen aikuiseen. Nuorta ei luokitella päihdeongelmaiseksi, vaan puhutaan päihteiden suurkulutuksesta ja siihen liittyvästä huolesta (Pirskanen 2011, 8).

Varhaisessa puuttumisessa tärkeää on pohtia yhdessä nuoren kanssa tilannetta, eli käydään dialogia yhdessä työntekijän ja nuoren kanssa. Dialogin aikana arvioidaan yhdessä nuoren kanssa, millaisia hyvinvointiin vaikuttavia voimavaroja hänellä on ja tarkastellaan, millaisia vastauksia hän on antanut Nuorten päihdemittarin kysymyksiin. Voimavaroja voi olla esimerkiksi ystävyysuhteet, harrastukset, itsetunto tai perheen tuki. (Pirskanen 2011, 8.)

Varhaisessa puuttumisessa voidaan käyttää hyödyksi motivoivaa haastattelua ja mini-interventiota. Motivoivalla haastattelulla tarkoitetaan ammattilaisen ja asiakkaan välistä yhteistyötä, jolla pyritään löytämään ja vahvistamaan asiakkaan motivaatiota muuttamaan elämäntapojaan. (Järvinen 2014.)

Motivoivan haastattelun menetelmässä on tärkeää, että haastattelijan asenne ei ole kontrolloiva, vaan hän tukee nuorta empaattisesti kuuntelemalla ja kommentoimalla rankentavasti. Motivoivassa haastattelussa ei kerrota nuorelle, miten hänen pitäisi toimia, vaan vastuu pysyy koko ajan nuorella itsellään. Motivoivalla haastattelulla saadaan luotua hyvä hoitokontakti ja vahvistettua nuoren omaa tahtoa ja kykyä muutokseen. Hyvän hoitokontaktin muodostuminen on tärkeää, jotta mini-interventio onnistuisi. (Pirskanen 2011, 9.)

Mini-interventiolla tarkoitetaan lyhytneuvontaa ja puheeksi ottoa (Terveystieteiden tutkimuskeskus 2018). Mini-interventio koostuu kuudesta osasta: rohkeus, tietous, apu, myötätunto, itsemääräämisoikeus ja toimintaohjeet. Mini-interventiossa valetaan rohkeutta ja optimismia siihen, että asiakas onnistuu päihteiden vähentämisessä tai lopettamisessa. Tämän jälkeen annetaan palautetta ja tietoa päihteiden käytöstä ja autetaan nuorta tekemään päätös vähentää tai lopettaa päihteiden käyttö kokonaan. Mini-

interventiossa on tärkeää lähestyä nuorta myötätuntoisesti ja empaattisesti, niin että nuoren omia päätöksiä kunnioitetaan ja nuoren itsemääräämisoikeus säilyy. Lopuksi luodaan toimintaohjeet, miten nuori voi vähentää päihteiden käyttöä. (Pirkanen 2011, 9.)

Mini-intervention yhteydessä on hyvä puhua myös nuoren voimavaroista, päihteiden käytön syystä, päihteiden käytön sosiaalisesta paineesta, miten päihteiden käyttö vaikuttaa kehitykseen, runsaan päihteidenkäytön haitoista ja vaaratilanteista sekä sekakäytön vaaroista. Nuoren vastuuttaminen on myös tärkeä osa keskustelua: itsesuojelu, sosiaalinen vastuu, omien reaktioiden tunnistaminen päihtyneenä ja ajokortin saaminen. (Pirkanen 2011, 10.)

Nuorelle on hyvä kertoa myös viranomaisen velvollisuudesta ilmoittaa lastensuojelulain 417/2007 25 § nojalla lastensuojeluun päihteiden käytöstä, sillä nuori vaarantaa päihteiden käytöllään terveyttään ja kehitystään.

3.2 Yhteiskunnan resurssit tukea alaikäisiä huumeidenkäyttäjiä

Kunnilla on vastuu järjestää kouluterveydenhuoltoa ja kouluterveyden huolto onkin avain asemassa varhaisessa puuttumisessa. Kouluissa tehdään tiivistä yhteistyötä moniammatillisesti, joka mahdollistaa ongelmien ennalta ehkäisyn ja tuen järjestämisen yksilöllisesti. Kouluterveydenhuollossa toimii terveydenhoitajia, opettajia, koulukuraattoreita ja koulupsykologeja. Tämän lisäksi he tekevät yhteistyötä muiden tahojen kanssa. Kouluterveydenhuolto on matalankynnyksen paikka, sillä se sijaitsee koululla tai sen välittömässä läheisyydessä ja vastaanotolle voi mennä aikaa varaamatta. Tämä laskee nuorten kynnystä hakea apua. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2014.)

Mikäli nuorella on päihteiden käyttöä, eikä hän selviä avohoidon turvin, on seuraava askel laitoshoidon. Laitosyksiköt ovat lastensuojelulain mukaisia ja niiden tavoitteena on pysäyttää nuoren päihteiden käyttö. Päihdetyöhön ja nuorisopsykiatriseen osaamiseen erikoistuneita vahvasti resursoituja yksiköitä on maassamme kaksi. Stopparit Haminassa ja Lahdessa. (A-klinikka i.a.)

Alaikäiset huumeidenkäyttäjät voivat hakea tukea julkisten palveluiden lisäksi kolmannen sektorin toimijoilta kuten NA:lta ja Irti Huumeista ry:ltä. NA – Nimettömät narkomaanit tarjoaa vertaistukitoimintaa toipuville huumeiden käyttäjille. NA järjestää Suomessa viikoittain noin 170 NA-kokousta, eli vertaistukiryhmää (Narcotics Anonymous i.a.). Irti Huumeista ry tarjoaa vertais- ja ammattitukipalveluita toipuville huumeidenkäyttäjille ja heidän läheisilleen (Irti Huumeista ry i.a.).

4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

Opinnäytetyö on laadullinen, eli kvalitatiivinen tutkimus. Laadullinen tutkimus antaa tutkimushenkilöille mahdollisuuden kertoa kokemuksistaan ja ajatuksistaan vapaamuotoisesti aihealueen sisällä (Tilastokeskus i.a.). Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Porin A-klinikan kanssa. Aineisto kerättiin haastattelemalla Porin A-klinikan asiakkaita ja analysoitiin sisällön analyysin avulla.

Porin A-klinikka on Porin kaupungin tuottama palvelu erilaisista riippuvuuksista kärsiville ja heidän omaisilleen. A-klinikan palvelut on tarkoitettu päihteidenkäyttäjille, peliongelmaisille, muista riippuvuuksista kärsiville ja omaisille. A-klinikka on avohoidon yksikkö, jossa toteutetaan avokatkaisua, vieroitushoitoa, keskusteluterapiaa, opiaattikorvaushoitoa, ajoterveysseurantaa sekä työpaikoilta hoitoon ohjattujen hoitoa. A-klinikka on asiakkailleen maksutonta, ja toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen ja luottamukseen. (Porin kaupunki i.a.)

4.1 Aineiston keruu

Opinnäytetyön aineistonkeruumenetelmäksi valittiin haastattelu, sillä haastattelu antaa mahdollisuuden monipuoliseen ja totuudenmukaiseen aineistoon. Haastattelun muodoksi valittiin puolistrukturoitu yksilöhaastattelu, eli haastattelua varten suunniteltiin tarkat kysymykset, jotka esitettiin jokaiselle haastateltavalle. Keskustelu pyrittiin pitämään tietyn teeman sisällä.

Tammikuussa 2018 kerättiin teoriatietoa pohjaksi haastatteluja varten. Teoria tietoa etsittiin pääasiassa internetistä. Tietoa etsittiin nuorten tukemista ja huumeiden käyttöä käsitteleviltä sivustoilta. Teoria tiedon pohjalta suunniteltiin haastatteluja varten kysymykset.

Opinnäytetyön aineisto kerättiin haastattelemalla neljää Porin A-klinikan asiakasta maaliskuussa 2018. Haastateltavat olivat 25–35-vuotiaita. A-klinikan työntekijät auttoivat

löytämään haastatteluun asiakkaita, jotka olivat aloittaneet huumeiden käytön alaikäisinä. Haastattelut toteutettiin yksilöhaastatteluina, niin, ettei huoneessa ollut haastatteluhetkellä muita haastattelijan ja haastateltavan lisäksi. Haastattelussa kysyttiin ennalta suunnitellut kysymykset, jotka olivat kaikille samat. Haastatteluiden edetessä kysyttiin täydentäviä kysymyksiä ja varmistettiin, että haastattelun molemmat osapuolet oli tullut ymmärretyksi.

Opinnäytetyössä pyrittiin saamaan haastateltavilta tietoa heidän kokemuksistaan liittyen alaikäisenä saamaansa tukeen. Tämän lisäksi haluttiin tuoda kuuluviin heidän ajatuksensa siitä, miten he kehittäisivät alaikäisille päihteidenkäyttäjille suunnattuja palveluita. Vastaukset ja muut huomiot kirjoitettiin muistiinpanoina ylös.

4.2 Aineiston analysointi

Aineisto analysoitiin käyttäen sisällön analyysia. Sisällön analyysissa tarkastellaan tekstimuotoisia aineistoja ja saatua aineistoa tarkastellaan eritellen ja pyritään löytämään aineistosta yhtäläisyyksiä ja eroja. Analyysista saaduista tuloksista pyritään muodostamaan tutkittavasta asiasta tiivistetty kuvaus, jota voidaan verrata aiempiin tutkimustuloksiin. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Aineiston analyysi aloitettiin lukemalla aineistot hyvin läpi ja jakamalla aineistoa teemoihin. Teemat olivat: koulu, vanhemmat, auktoriteetteihin suhtautuminen, puuttumisen keinot, saatu tuki ja kehittämisajatukset. Tämän jälkeen analyysi eteni pelkistämällä haastateltavien vastaukset sellaiseen muotoon, että ne on helpompi käsitellä. Pelkistetyt ilmaukset ryhmiteltiin samankaltaisuuksien perusteella. Aineisto käsiteltiin niin, ettei yksittäisiä haastatteluun osallistujia voida tunnistaa. Haastatteluista saatua aineistoa analysoitiin ja verrattiin tutkimustuloksia aiempiin tutkimuksiin. Aineistoa analysoidessa tärkeää on löytää vastauksia alkuperäisiin tutkimuskysymyksiin ja erottaa aineistosta olennainen, mutta huomioida myös poikkeavuudet (Kajaanin ammattikorkeakoulu i.a.).

5 OPINNÄYTETYÖN TULOKSET

Opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia, millaista tukea alaikäiset huumeidenkäyttäjät tarvitsevat. Opinnäytetyön tavoitteena on kuvata, millaisena alaikäisenä huumeidenkäytön aloittaneet ovat kokeneet alaikäisenä saamansa tuen ja millaista tukea he olisivat kaivanneet. Opinnäytetyön tavoitteena on saada koottua tietoa, jonka avulla alaikäisille suunnattuja päihdepalveluita ja työntekijöiden työskentelytapaa voidaan jatkossa kehittää.

Opinnäytetyön tutkimusote on laadullinen. Aineisto kerättiin haastattelemalla Porin A-klinikan 25–35-vuotiaita huumeasiakkaita, jotka ovat aloittaneet huumeiden käytön alaikäisenä. Haastattelut toteutettiin puolistrukturoituina yksilöhaastatteluina. Tutkimukseen osallistui neljä Porin A-klinikan asiakasta maaliskuussa 2018. Aineisto analysoitiin käyttämällä sisällönanalyysimenetelmää.

5.1 Taustatiedot haastatteluun osallistuneista

Haastatteluun osallistui neljä Porin A-klinikan asiakasta. Haastateltavien ikähaarukka oli 25–35. Ensimmäiset kokeilut haastateltavilla vaihtelivat 12 ja 16 ikävuoden välillä, joten jokaisen päihdehistoria on varsin pitkä. Vastaajista jokainen kertoi ensimmäisen huumeekokeilunsa olleen kannabis ja jokaista yhdisti se, että kannabiksen kokeilun jälkeen muiden huumeiden tai lääkkeiden käyttö alkoi varsin pian.

Ei sitä silloin tajunnu, et mitä huumeiden käytöstä voisi aiheutua.

5.2 Haastateltavien kokemukset saamastaan tuesta

Haastateltavien kokemukset saamastaan tuesta olivat hyvin samantyyppisiä kaikilla. Haastateltavat kokivat tuen olleen vääränlaista ja riittämätöntä. Haastatteluissa nousi

esiin kokemuksia uhkailusta, eristämisestä, työpaikalla puheeksi otosta ja vanhempien huolesta.

Kaikki haastateltavat kokivat, että koulun puuttuminen huumeiden käyttöön oli vähäistä tai että siihen ei puututtu koulussa millään tavalla. Koulu laittoi vanhemmille viestejä, mutta muuta tukea ei koulun puolesta tullut. Kokemuksia oli myös siitä, että koulualueella tapahtui huumekauppaa ja tämä oli koulun tiedossa, mutta siihen ei puututtu. Haastateltavilla oli kokemus siitä, että alkoholin käyttöön puututtiin koulun puolesta, etenkin yläasteella, mutta huumeiden käyttöön ei. Syyksi tähän epäiltiin sitä, että huumeiden käyttö oli huomaamattomampaa ja että henkilökunta pelkäsi puuttua asiaan.

Tuntu siltä, et opettajatkin pelkäs mua, eikä nekään sit uskaltanu puuttua siihen.

Haastateltavat kokivat, että heidän vanhempansa olisivat halunneet auttaa ja olivat huolissaan huumeiden käytöstä, mutta heillä ei ollut keinoja puuttua siihen. Vanhemmat uhkailivat poliisilla ja näyttivät huolensa huumeiden käytöstä, mutta eivät tehneet mitään konkreettista. Vanhempien huoli vähensi hetkellisesti päihteiden käyttöä ja osaltaan myös sai haastateltavat salailemaan asiaa paremmin. Lastensuojelulaitoksissa puututtiin päihteidenkäyttöön tekemällä huumeseuloja, antamalla arestia, eristämällä muista ja lähettämällä lyhyille jaksoille katkaisuhuoltoon. Käytettyjen metodien koettiin lisäävän auktoriteetteihin liittyvää negatiivista suhtautumista.

Jokainen haastateltava nosti esiin auktoriteetteihin kohdistuvan negatiivisen suhtautumisen, jonka koettiin vaikeuttavan tuen antamista ja vastaanottamista.

Sitä oli niin ylimielinen sillon. Ajatteli et kyl mä ite pärjään.

Olis pitäny suhtautua vakavammin. Oli vaan liian ylpee, ni ei sitä tukee osannu ottaa vastaan. Ajatteli sen olevan vaan joku aikusten juoni.

5.3 Palveluiden kehittäminen

Kysyttäessä haastateltavilta heidän ajatuksiaan siitä, millaista tukea he olisivat kaivaneet, suurin osa ei osannut aluksi sanoa mitään. Tämä johtui siitä, että haastateltavat kokivat, ettei mitään olisi ollut tehtävissä.

Mä en oikeesti tiää. Vaikea sanoa.

Tuen muotoja nousi haastattelun edetessä kuitenkin esiin. Enemmistö haastateltavista toivoi vanhemmilta, koululta ja ystäviltä rohkeutta puuttua ajoissa ongelmiin. Haastateltavien mukaan puhuminen katsottiin tärkeimmäksi tukemisen välineeksi. Toivottiin aitoa tukemista ja suoraan puhumista. Haastateltavat toivoivat, että heille olisi näytetty ja kerrottu totuudenmukaisesti ja suoraan, mitä huumeiden käyttö voi oikeasti aiheuttaa. Vastauksista huokui pettymys siihen, ettei kukaan puuttunut huumeiden käyttöön riittävästi.

Joku ois voinu vetää vaikka turpaan, et ois uskonu.

Pitäis olla rehellisen julmia lapsille. Kertoa rehellisiä esimerkkejä siitä, mitä huumeiden käyttö aiheuttaa.

Jos siihen olis osattu puuttua, en olis näin huonossa jamassa nyt.

Haastateltavat kokivat, että parhaiten huumeiden käytöstä aiheutuvista ongelmista puhuminen menee nuorelle perille, kun sen sanoo vertainen, joka on kokenut saman. Tukihenkilöiden ja vertaistukiryhmien merkitystä korostettiin.

Haastateltavat nostivat esiin sen, miten vääränlainen tuki mahdollisti päihderiippuvuuden syntyä. Tällaiseen toimintaan he haluaisivat muutosta. Katkaisuhuoltoasemalta he saivat lääkkeitä, kun omat rahat olivat loppu, ja koulualueella myytiin huumeita, eikä siihen puututtu. Haastateltavat toivoivat, ettei alaikäisille annettaisi huumeina käytettäviä lääkkeitä ja että koulusta kitkettäisiin pois huumeiden käyttö ja myynti.

Koulun toivottiin ajoissa puuttuvan havaittuihin ongelmiin ja olevan tiiviissä yhteistyössä vanhempien kanssa. Haastateltavat toivoivat lisäkoulutusta nuorten parissa työskenteleville, jotta he osaisivat tunnistaa merkit, jotka viittaavat huumeiden käyttöön, jotta he osaisivat puuttua ajoissa ja ohjata myös vanhempia asian tiimoilta.

Jos nuori ei juo, mut sen kaikki rahat menee johonkin, ni pitäis jotkut hälytyskellot soida.

Resursseja toivottiin suunnattava päihdetyöhön, kun nyt sen koettiin menevän alkoholin käyttäjiin ja mielenterveystyöhön. Alaikäisille suunnattuja katkaisuhuitoasemia toivottiin olevan enemmän. Haastateltavat kokivat tärkeäksi puuttua alaikäisien huumeiden käyttöön, sillä he kokivat, että silloin huumeista aiheutuvia ongelmia pystytään parhaiten ehkäisemään.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyön tuloksista ilmenee, että haastateltavat kokivat alaikäisenä saamansa tuen olleen riittämätöntä ja vääränlaista. Suurimpana heikkoutena nähtiin se, ettei huumeiden käyttöön puututtu koulun ja vanhempien puolesta riittävästi. Haastateltavat nostivat esiin kodin ja koulun välisen yhteistyön merkityksellisyyden ja kokivat sen olleen omalla kohdallaan riittämätöntä.

Ongelmallisena nähtiin huumeita käyttävän alaikäisen suhtautuminen auktoriteetteihin, mikä osaltaan vaikeuttaa tuen antamista ja vastaanottamista. Kovat rangaistukset koettiin huonoksi tavaksi puuttua huumeiden käyttöön. Rangaistusten koettiin vain lisäävän negatiivista suhtautumista auktoriteetteihin. Tukea olisi kaivattu enemmän. Tukihenkilöiden tarve ja merkitys nousi voimakkaasti esiin. Tämän lisäksi vertaistuen merkitystä korostettiin.

Haastateltavat kokivat, etteivät viranomaiset eivätkä vanhemmat osanneet puuttua huumeiden käyttöön. Kokemus oli myös siitä, että katkaisuhuoltoasemalla vain mahdollistettiin päihderiippuvuuden syntyä antamalla lääkkeitä. Opinnäytetyön tuloksista ilmenee haastateltavien tarve tulla kuulluksi, sillä he nostivat esiin puhumisen olevan tärkein tapa tukea alaikäistä huumeiden käyttäjää.

7 POHDINTA

Huumausaineet aiheuttavat niin terveydellisiä kuin sosiaalisiakin ongelmia ja koskettavat käyttäjien lisäksi myös koko yhteiskuntaa (Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2015). Muiden päihteiden lisäksi suomalaiset huumeiden käyttäjät käyttävät usein alkoholia ja huumeiden käytön aloittamisella onkin huomattu olevan yhteys runsaaseen juomiseen. (Fröjd, Kaltiala-Heino, Ranta, von der Pahlen & Marttunen 2009, 18).

Opinnäytetyön aihe on ajankohtainen, sillä huumeiden käytön arkipäiväistyminen on ollut mediassa paljon esillä. Mediassa on nostettu esiin julkisuuden henkilöitä, jotka ovat jääneet huumeiden käytöstä kiinni. Mediassa on puhuttu paljon muun muassa kannabiksen laillistamisesta. Tämä osaltaan vaikuttaa siihen, etteivät nuoret pidä kannabista huumeena. Tämä näkyi myös haastateltavien asenteissa kannabista kohtaan. Haastateltavat puhuivat kannabiksesta vähätellen. Asiaa voidaan miettiä niin, että olisivatko haastateltavat ajautuneet käyttämään muita huumeita, jos eivät olisi koskaan kokeilleet kannabista?

Arkipäiväistymisen myötä nuorten asenteet huumeita kohtaan ovat aiempaa sallivampia. Sallivammat asenteet enteilevät huumeekokeilujen lisääntymistä. Huumeiden satunnaiskäyttö saattaa vaikuttaa nuoren mielestä vaarattomalta, eikä nuoret tule välttämättä ajatelleeksi huumeiden vaikutuksia pitkällä aikavälillä. Kukaan ei voi tietää etukäteen, miten herkkä on altistumaan huumeiden negatiivisille vaikutuksille. Ei voi myöskään tietää, kenestä tulee huumeriippuvainen ja kenestä ei.

Nuoriin kohdistettua ennalta ehkäisevää päihdetyötä tulisi lisätä. Nuorille tulisi kertoa realistisesti siitä, mitä huumeiden käyttö voi aiheuttaa. Huumeiden käyttö voi viedä kaiken: terveyden, työkyvyn, rahat, sosiaalisen elämän ja kodin. Huumeiden arkipäiväistyessä riskejä ei välttämättä tunnisteta.

Huumeita käyttävät nuoret tarvitsevat oikeanlaista tukea, jotta lopettaminen olisi mahdollista. Nuoret suhtautuvat usein negatiivisesti auktoriteetteihin, joten annettu tuki tulee olla sellaisessa muodossa, että nuoret ottavat sen vastaan. Mikäli nuorten huumeiden käyttöön pyritään puuttumaan kovia rangaistuksia käyttämällä, lisää se heidän negatiiv-

vista suhtautumistaan auktoriteetteihin. Tämä todennäköisesti aiheuttaa sen, että huumeita käytetään yhä, mutta sen salailuun panostetaan aiempaa enemmän. Nuoria tulisi tukea motivoivan haastattelun keinoin ja käyttämällä hyödyksi vertaistukea.

7.1 Aiempia tutkimuksia

Huumeista riippuvaiseksi tulee vain pieni osa sitä kokeilleista. On kuitenkin hyvä muistaa, että toisilla huumeriippuvuus voi alkaa jo nuorena. Esimerkiksi Järvenpään sosiaalisairaalaan päätyneet huumeidenkäyttäjät olivat aloittaneet huumeiden käytön keskimäärin 15-vuotiaina. Suomessa nuorten huumeiden käyttö ja siitä aiheutuvat haitat ovat taantuneet 2000-luvulla verrattuna 1990-lukuun. Vuonna 2005 Etelä-Suomen läänissä arvioitiin olevan 7000–12000 ja Länsi-Suomen läänissä 3500–5200 amfetamiinien ja opiaattien ongelmakäyttäjää. Reilu neljännes ongelmakäyttäjistä on nuoria. (Fröjd ym. 2009, 18.)

Päivi Ikola on 2010 tekemässä pro gradututkielmassaan: ”Päihdepalveluiden nykyisyys ja tulevaisuus – nuorten mielipiteitä päihdepalveluista” selvittänyt millaisia kokemuksia 18–25 vuotiailla nuorilla on päihdepalvelujen toimivuudesta ja miten niitä heidän mielestään tulisi kehittää. Tutkielmassa kävi ilmi, että nuoret kokivat, ettei päihde palvelut vastanneet heidän tarpeitaan. Nuoret kokivat, etteivät he päässeet vaikuttamaan omaan hoitoonsa tarpeeksi. Haastateltavat kaipasivat myös lisää tietoa päihdepalveluiden sisällöstä. Tutkimuksessa kävi ilmi myös se, että työntekijöiden tavassa kohdata nuoria oli kehittämisen ja kouluttamisen tarvetta. (Ikola 2010, 1.)

Ilkka Hämeenniemi ja Tuula Miettinen 2011 Diakonia-ammattikorkeakoulusta, ovat vuonna 2011 tehneet opinnäytetyön: ”Nuorten näkemyksiä varkauden päihdepalveluista”. Opinnäytetyössään he selvittivät 18–25-vuotiaiden kokemuksia Varkauden päihdepalveluista ja miten he niitä kehittäisivät. Tutkimuksessa kävi ilmi, että nuoret olivat pääosin tyytyväisiä työntekijöiden ammattitaitoon, mutta huumeriippuvuuden hoitoon toivottiin lisäkoulutusta. Nuoret kokivat pääsääntöisesti osallisuuden toteutuvan hyvin, yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta. Osattomuuden kokemuksia kokivat rankan

päihdetaustan omaavat nuoret. Opinnäytetyössä nostettiin päihdetyön haasteeksi näiden nuorten kohtaaminen niin, että he kokevat tulevansa kuulluiksi.

7.2 Jatkotutkimusmahdollisuudet

Opinnäytetyöstä saatujen tulosten pohjalta voitaisiin tehdä opinnäytetyö tai koulutustarpeen arviointi alaikäisten parissa työskenteleville työntekijöille. Koulutustarpeen arvioinnissa voitaisiin selvittää sitä, millaisena työntekijät kokevat omat valmiutensa tukea alaikäisiä huumeidenkäyttäjiä. Tulosten pohjalta voitaisiin järjestää oikeanlaista koulutusta nuorten parissa työskenteleville.

7.3 Eettisyys ja luotettavuus

Tutkimusprosessin eettisyys muodostuu siitä, millä tavalla tutkija suhtautuu työhönsä ja muihin ihmisiin, jotka ovat tutkimuksessa osallisina. Eettisen tutkimustyön on oltava läpinäkyvää ja rehellistä. Tutkimusta tehdessä on muistettava haastateltavien kunnioittaminen ja oikeudenmukaisuus. Eettisyyteen kuuluu yhtenä osana myös kriittinen asenne vallitsevia käytäntöjä ja jo olemassa olevaa tietoa kohtaan. (Diakoniamattikorkeakoulu 2010, 11–12.)

Opinnäytetyön haastateltaville annettiin allekirjoitettavaksi opinnäytetyöstä tiedote, jonka allekirjoittamalla haastateltavat antoivat suostumuksensa tutkimukseen osallistumisesta. Haastattelun alussa haastateltaville kerrottiin opinnäytetyöstä ja siitä, että aineistot käsitellään niin, ettei heitä voida tunnistaa. Raportti on kirjoitettu totuudenmukaisesti, mutta kuitenkin suojellen haastateltavien yksityisyyttä. Haastatelluissa kirjoitetut muistiinpanot ja haastateltavien allekirjoittamat suostumukset olivat vain opinnäytetyön tekijän hallussa. Muistiinpanot ja allekirjoitetut paperit tuhottiin välittömästi opinnäytetyön valmistuttua.

Opinnäytetyön aineistonkeruumenetelmäksi valikoitui puolistrukturoitu yksilöhaastattelu, joka toteutettiin niin, ettei huoneessa ollut muita haastattelijan ja haastateltavan lisäksi. Tämä mahdollisti sen, että haastateltavat pystyivät kertomaan ajatuksistaan ja

kokemuksistaan totuudenmukaisesti. Tutkimustuloksia kirjoittaessa oli mietittävä tarkkaan, mitkä haastatteluista saaduista aineistoista olivat olennaisia tutkimuskysymyksiä silmällä pitäen. Suurin osa epäolennaisista aineistoista karsiutui pois jo haastattelujen muistiinpanoja kirjoittaessa.

Haastatteluiden nauhoittaminen olisi osaltaan lisännyt opinnäytetyön luotettavuutta, sillä nauhoitteita olisi voinut kuunnella useaan kertaan ja sisällöstä olisi voinut paljastua asioita, joita ei ollut kirjattu muistiinpanoihin. Nauhoittaminen jätettiin kuitenkin tekemättä, sillä sen ajateltiin aiheuttavan haastateltavissa jännittyneisyyttä. Opinnäytetyön luotettavuutta lisää se, että opinnäytetyön tekijä on työskennellyt päihdetyössä ja ymmärtää näin ollen haastateltavien maailmaa ja ajatuksia. Haastattelija oli haastateltaville ennestään tuttu, joten haastateltavat pystyivät kertomaan kokemuksistaan luottamuksellisesti.

LÄHTEET

- A-klinikka i.a. Alaikäisten nuorten laitoshoido. Viitattu 27.2.2018. <https://www.a-klinikka.fi/henkiloasiakkaille/ymparivuorokautista-hoitoa/alaikaisten-nuorten-laitoshoido>
- Diakonia-ammattikorkeakoulu 2010. Kohti tutkivaa ammattikäytäntöä. Opas diakonia-ammattikorkeakoulun opinnäytetöitä varten. Helsinki. Viitattu 1.2.2018. https://www.diak.fi/wp-content/uploads/2017/12/Diak_Kohti_tutkivaa_ammattikaytantoa_opas.pdf
- Fröjd, Sari; Kaltiala-Heino, Riittakerttu; Ranta, Klaus; Bettina von der Pahlen & Marttunen, Mauri 2009. Nuorten ahdistuneisuus ja päihteiden käyttö. Tietoa vanhemmille ja nuorten kanssa työskenteleville aikuisille. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Viitattu 26.2.2018. <http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/80114/4f346481-ad88-43d7-8320-c5ddbfc057c1.pdf?sequence=1>
- Holopainen, Antti 2001. Nuoret ja lääkkeet. Lääkkeet ja sekakäyttö. Suomi ja huumeet – Tietopaketti huumeista. Irti Huumeista, Keskusrikospoliisi, Opetushallitus, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto, Stakes 2001, 30–31.
- Hämeenniemi, Ilkka & Miettinen, Tuula 2011. Nuorten näkemyksiä varkauden päihdepalveluista. Opinnäytetyö. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Viitattu 31.1.2018. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/35608/Hameenniemi_Ilkka_Miettinen_Tuula.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Ikola, Päivi 2010. Päihdepalvelujen nykyisyys ja tulevaisuus – nuorten mielipiteitä päihdepalveluista. Jyväskylän yliopisto. Sosiaalityön pro gradututkielma. Viitattu 31.1.2018. <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/24314/URN:NBN:fi:jyu-201006082011.pdf?sequence=1>
- Irti Huumeista ry i.a. Meistä. Viittu 1.5.2018. <http://irtihuumeista.fi/meista/>

Järvinen, Mirkka 2014. Motivoiva haastattelu. Suomalainen Lääkäriseura Duodecim. Viitattu 2.4.2018.

<http://www.kaypahoito.fi/web/kh/suositukset/suositus?id=nix02109>

Kajaanin ammattikorkeakoulu i.a. Laadullisen aineiston analyysi ja tulkinta. Viitattu 1.2.2018. <http://www.kamk.fi/opari/Opinnaytetyopakki/Teoreettinen-materiaali/Tukimateriaali/Laadullisen-analyysi-ja-tulkinta>

Lastensuojelulaki 417/2007. Viitattu 27.2.2018.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>

Latvala, Aila; Heikkinen, Seija; Lehtimäki, Marja-Leena; Nelin, Suvi; Nevala, Soili; Närkki, Aino & Pérez, Johanna i.a. Asiakkaan kohtaamisen taito. Super. Viitattu 31.1.2018. <https://www.superliitto.fi/viestinta/super-lehti/uusin-lehti/asiakkaan-kohtaamisen-taito/>

Mikkola, Leena 2006. Tuen merkitykset potilaan ja hoitajan vuorovaikutuksessa. Jyväskylän Yliopisto. Viitattu 31.1.2018. <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/13414/9513927288.pdf?sequence=1>

Narcotics Anonymous i.a. Terveystenhuollon ammattilaiselle. Viitattu 1.5.2018.

<https://www.nasuomi.org/tietoja-nasta/terveydenhuollon-ammattilaisille/>

von der Pahlen, Bettina; Lepistö, Jaana & Marttunen, Mauri 2013. Nuorten mielenterveyshäiriöt – Opas nuorten parissa työskenteleville aikuisille. Päihteiden käyttö ja päihdehäiriöt. Mauri Marttunen, Taina Huurre, Thea Strandholm, Riitta Viialainen (toim.). Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. 117. Viitattu 31.1.2018.

http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/110484/THL_OPA025_2013.pdf?sequence=1

Pirskanen, Marjatta 2011. Varhaisen puuttumisen malli nuorten päihteettömyyden edistämiseksi – toimintaohjeita 2011. Viitattu 27.2.2018.

https://www.thl.fi/documents/605877/747474/varh_puutt_malli_toimintaohje_ADSUME.pdf

Porin kaupunki i.a. A-klinikka. Viitattu 23.4.2018. <https://www.pori.fi/sosiaali-ja-terveys/mielenterveys-ja-paihdettyo/paihdepalvelut/klinikka>

Rogers, Peter D. & Goldstein, Lea 2002. Tunnista nuoren huume- ja alkoholiongelmien. Minerva Kustannus Oy 2012, 43.

- Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna 2006. Strukturoitu ja puolistrukturoitu haastattelu. KvaliMOTV. Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 28.3.2018. http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_3.html
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2014. Kouluterveydenhuolto. Viitattu 27.2.2018. <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/opiskeluhoito/kouluterveydenhuolto>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2015. Mielenterveyden edistäminen. Huumeet. Viitattu 31.1.2018. <https://www.thl.fi/fi/web/mielenterveys/mielenterveyden-edistaminen/keinoja-mielenterveyden-edistamiseen/time-out-aikalisaelama-raiteilleen/aikalisaothjaajien-materiaalipaketti/paihteet-ja-peliriippuvuus/huumeet>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2018. Puheeksiotto ja mini-interventio. Viitattu 2.1.2018. <https://thl.fi/fi/web/alkoholi-tupakka-ja-riippuvuudet/ehkaiseva-paihde-tyo/ehkaisevan-paihde-tyon-menetelmat/alkoholinkayton-puheeksiotto-ja-mini-interventio>
- Tilastokeskus i.a. Kvalitatiivinen tutkimus. Viitattu 29.3.2018. https://www.stat.fi/meta/kas/kvalit_tutkimus.html

LIITE 1: Saatekirje

Hei!

Olen sairaanhoitajaopiskelija Sini Hankimaa Diakonia-ammattikorkeakoulusta ja teen opinnäytetyötä alaikäisten huumeidenkäyttäjien saamasta tuesta.

Opinnäytetyöni tavoitteena on kuvata sitä, millaisena alaikäisenä huumeidenkäytön aloittaneet haastateltavat ovat kokeneet alaikäisenä saamansa tuen ja millaista tukea he olisivat silloin kaivanneet.

Etsin haastateltaviksi 18-35-vuotiaita, jotka ovat aloittaneet huumeiden käytön alle 18-vuotiaana. Sillä ei ole haastattelun kannalta merkitystä käyttätkö huumeita yhä, vai oletko lopettanut käytön. Haastattelu toteutetaan yksilöhaastatteluna. Haastattelua ei nauhoiteta. Saatu aineisto käsitellään niin, että nimettömyytesi säilyy, eikä sinua voida tunnistaa. Allekirjoituksellasi annat luvan haastatteluun ja siitä saatujen aineistojen käyttämiseen opinnäytetyössäni.

Haastateltavan allekirjoitus

Valmis opinnäytetyö on luettavissa Theseus-tietokannasta: www.theseus.fi

LIITE 2: Haastattelurunko

Minkä ikäisenä olet ensimmäisen kerran kokeillut huumeita? Mitä?

Millaista tukea sait alaikäisenä liittyen huumeiden käyttöön?

Millaisena koit saamasi tuen?

Millaista tukea olisit kaivannut?

Miten kehittäisit alaikäisille päihteiden käyttäjille suunnattuja palveluita?